

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
presă publicitate. 300

Abonamente:
pe un an . 780 Lei
pe 6 luni . 390 Lei
pe 3 luni . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

3 Lei ex.

Problemele economice ardelenne

— Regionalism economic? —

Arad, 15 Ian.

Cercetând mai îndeaproape activitatea industriei și finanței din Ardeal se ajunge la constatarea că ambele se află, în momentul de față, într-o fază de accelerată transformare. Independent de criza prin care trecem și care a redus cu mult operațiile financiare și producția industrială totuși se pot observa simptomele de transformare ale acestor principalele elemente ale economiei naționale.

Nouile condiții de existență ale Ardealului industrial, statornicite de război, îi impunerea în mod mecanic schimbare prin întreruperea sursei de capital. Sub vechea stăpânire, aceste surse porneau de la Budapesta, iar, la rândul ei, pompa majoritatea beneficiilor industriei ardelenne, așa cum se cuvenea unei metropole rudente și prevăzătoare în fața unui viitor nesigur. Odată cu schimbarea hotarelor, a început, pentru întreprinderile financiare și industriale din Ardeal o eră de tatonare. Ele urmăreau fixarea unei situații în vederea continuării funcționării în condiții care să le asigure dezvoltarea în cadrul noilor hotare politice în care trebuiau să fie înfulețite de legitime năzuințe.

În fața acestor instituții economice se află două politici de urmat, ambele cu avantajele și dezavantajele lor. Deoparte, orientarea industriei spre București, unde avea să găsească sprijinul necesar, de alta o legătură strânsă între industria și finanța ardelenă pentru ajutorarea lor reciprocă în scopul câștigării unei independențe care să dea gambelor ramurii de economie națională libertatea mișcărilor. Și una și alta din aceste politici aveau drumuri deschise de urmat și amândouă și-au găsit aderenți.

În momentul de față asistăm tocmai la procesul experienței care are să ducă, dacă nu la rezultatul precis al adoptării unei singure politici, la o emulațiune care nu poate decât să contribuie la propășirea vieții economice ardelenne în general.

Deoparte sunt instituțiunile care duc o politică de centralizare și se leagă tot mai mult de marile instituții de credit centrale în a căror orbită gravitează, și de alta industriile care au făcut legături cu băncile provinciale.

Acestea din urmă conturează epoca născândă a regionalismului economic. Unele bănci provinciale — printre care sunt multe care ca organizare și seriozitate în operațiuni pot rivaliza cu marile bănci din capitală — au început să abandoneze operațiile de gheșu ale creditelor personale, care s'au aproape singura lor resursă în timpul vechiului regim. Ele se îndreaptă acum spre o inteligență dezvoltare a resurselor actuale relevându-se ca agenți de punere în valoare a diferitelor industrii. Rezultatele acestei activități le-a permis să scape de sub influența directă a marilor instituții de credit și să se orienteze spre o formă nouă care le mărește forța de rezistență: din instituții bancare locale ele devin cu încetul bănci regionale cu tendința de a ține piept marilor așezăminte de credit.

Cuvântul de regionalism economic

Uragane creatoare

NOTE

Arad, 14 Ian.

O, câte comori n'au scos la suprafață uraganele! Din oceane fără țărni, și din suielele omenești îmbeșugate...

Câte comori pământești, creatoare ca și noi... Și câte comori divine, cari se înalță biruitoare peste timp...

Ziarele de departe ne aduc proaspete știri despre un fetic uragan alb care, pe-un vapor în largul Oceanului Atlantic, a născut o simfonie, poate mai sublimă decât toate uraganele sălbaticale ale naturii.

E vorba de cludatul compozitor rus Igor Stravinski.

Ziarul american „New-York Herald” relatează că după o călătorie emoționantă în luptă cu un uriaș uragan de zăpadă, Igor Stravinski, unul dintre primii compozitori și pianști al timpului de față, a sosit cu bine la New-York. Stravinski a spus gazetarilor cari s'au grăbit să-l viziteze că uraganul de zăpadă care l'a surprins în largul Atlanticului i-a inspirat un poem simfonic la care lucrează deja și pe care el însuși îl va dirija la primul concert ce-l va da încurând în „Philharmonic Hall” din New-York.

Pe drumul de apă pe care semeția umană intră în clădirea grandioasă a „Titanicului” s'a isbit și s'a spart tragic odinioară de-un iceberg, în sufletul plin de teamă dumnezeiești al lui Igor Stravinski s'au ridicat noui, vrăjite palate invizibile de sunete.

Uraganul alb care putea să schimbe, cine știe a câteoară, Atlanticul în cimitir, a fost de data asta — uragan creator. Cine poate ști, pentru câte victime omenești, Uraganul acesta alb dăruiește acum omeniști însetate de frumos, poemul simfonic al marelui slavfi...

Conferințele „Societății de Măine”

La Cluj conferințele pentru cristalizarea unui „front unic” al partidelor politice au fost reluate. Facem amendă onorabilă, după cele scrise în ziarul nostru, și înregistrăm că la desbateri a luat alături de parte și d. Vasile Goldis. Dsa a ținut o lungă conferință vorbind de retele generale. Retinem declarația, că hotărârile dela Alba Iulia nu pot fi aplicate unor minorități ostile țării. Dnul Goldis a constatat, că la conferințe trebuiau invitați și reprezentanții partidelor liberale și ai celui naționalist al poporului. Dealtfel această constatare a fost făcută și de alți oratori. Sub impresia conferinței rostite de d. Goldis, care a dat ca ultimă formulă pentru frontul unic, înființarea unui partid denumit „național-tărânist”, dd. Lupaș, Bogdan Duică și Ion Suciu s'au și înscris în acest partid azi încă numai virtual.

Ziarele minoritare, înregistrând noile declarații ale d-lui Goldis, îi fac un nou cap de acuzație.

FOILETON

Sufletul unei române și tragedia Habsburgilor

De ION RUSU-ABRUDEANU.

Pe la sfârșitul unei luni din vara anului 1909; Curtea noastră regală pregătea, la Sinaia, organizarea festivităților primirii arhiducelui Franz Ferdinand, moștenitorul Tronului austro ungar, și a soției sale ducesa de Hohenberg, cari aveau, peste câteva zile, să i facă onoarea unei vizite.

Cam în aceiași vreme, în Ungaria, la Arad, un mare și vibrător centru românesc, se comemora, de către intelectualii locali și de prin împrejurimi, douăzeci de ani dela moartea marelui nostru poet Mihail Eminescu. Ca totdeauna în astfel de ocazii, Românii își dedeau tot entuziasmul și prisosul sufletului lor și dispoziția tuturor era din cele mai înalțătoare.

În mijlocul programului serbării, o fată frumoasă, una din tipurile distinse ale familiilor românești mai răsărite dela poalele Munților apuseni ai Transilvaniei, din satul Ciuciu, de lângă Hălmeagiu, pe valea Crișului alb, se ridică mândră și trușeșă, toată parcă numai un suflet, și cu glas suav, cam tremurat, dar cald și mișcător, declamă

(Vezi foiletonul nostru de ieri.) Capitolul introductiv din cartea dlui I. Rusu-Abudeanu „România și războiul mondial”.

simbolica Doină a lui Eminescu. Când a rostit versurile:

*Dela Nistru până la Tisa,
Tot România plânsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
De atâta strălămate*

privirea ei înduioșată s'a ridicat deodată într-o ardoare înfocată și a plecat însușgătată departe, sburând deasupra spațiului ce-i ținea gestul ei scurt și discret până în celele temniței din Segheșiu, unde se sbatușeră atâți de ai noștri în amar, iar de aci alergă lăcomă peste câmpiile Ardealului, peste Carpații vitriți, ca și peste colinele Basarabiei, până la Nistru. Era transportată tânăra și încântătoare fată într-o lume nouă și ideală și în toată apoloogia poetică a celei mai splendide forme ce ne arată așa de clar întreg trecutul nostru istoric, ea punea tot sufletul ei și ca trezită din magia visului mareț, sugrumată de neputința cătușelor fatale și de prezența reprezentanților poliției ungurești, blestema printre dinții ei albi ca zăpada, repede ca să nu înțeleagă stăpîni ordinii din statul maghiar:

Pe calea cea bună: contopirea cu partidele românești

— Notărea partidului german-șvăbesc din Ardeal. —

Doi reprezentanți ai partidului german-șvăbesc prezintându-se în audiența dlui I. C. Brătianu, l'au adus la cunoștință hotărârea din 2 Ianuarie a. c. prin care întreaga această organizație din Banat și Ardeal, a cerut înscrierea în partidul național-liberal. Iată textul acestei hotărâri:

DOMNUL MINISTRU PREȘEDINTE

Comitetul partidului popular german-șvăbesc a hotărât în adunarea sa din 2 Ianuarie a. c. a se alătura, ca partid, la partidul național-liberal, care stă sub conducerea dv., ceace prin această vă aduce la cunoștință rugând să binevoiiți a da acestui act aprobarea dv.

Motivele principale, principiile fundamentale, precum și modalitatea de îndeplinire le vom da în următorul

Memorandum

DATE ISTORICE: Partidul nostru a fost înființat în anul 1907. Naționalitatea germană din vechi a Ungarie, care împreună cu celelalte naționalități a fost față de maghiarime în fostul stat ungar în majoritate, a hotărât atunci să se rupă de maghiarime și să se alătorească către naționalități pentru că, măcar că acelea erau în majoritate, totuși erau asuprite. Noi leptam pe atunci în deosebi laolaltă cu românii, cu cari aveam la alegerile depe acea vreme candidații comuni și care ne sprijineam reciproc. Această directivă politică a fost preparată și sprijinită prin operile literaturilor noastre, în deosebi prin romanele poetului nostru național Ad m Muller Guttenbrunn, care precum se știe, în operile sale a dovedit față de românime multă simpatie. Credincioși acestor tradițiuni noi am salutată cu bucurie imperiul român, dovedind prietenia noastră prin hotărârea liberă de alipirea noastră la România Mare și cu cererea ca Banatul să rămâne unul și nedespărțit sub sceptrul român.

Această dorință a noastră am comunicat-o apoi puterilor Antantii la Paris, prin o delegațiune specială a noastră.

DESVOLTAREA POLITICĂ: Printre partidele germane din Banat, partidul nostru a fost unicul care a urmat această cale dreaptă. El a fost unicul care și până aci s'a trudit să creeze între Stat și popoare o înțelegere și o concurență armonică. Consolidarea statului nostru ne obligă deci ca în loc să facem politică minoritară, în loc să facem politică gravamină pasivă, să facem o politică de muncă activă în folosul intereselor ne-

mului nostru și tuturor celorlalte popoare din acest Stat.

PARTIDUL LIBERAL ȘI NOI: De 6 ani de zile de când există România-Mare, pe scena politică au apărut toate partidele. Noi am avut ocaziunea să stănd la o parte să observăm activitatea și puterea lor de muncă. Am ajuns la constatarea că partidul liberal dispune în mod deosebit de bărbați de stat, de cunoștința de cauză în cele politice într'un mod deosebit și că partidul acesta este în stare să perfecționeze consolidarea patriei noastre și să stabilească în țara noastră ordine și legitimitate, o stare pe care noi germanii o dorim îndeosebi.

Acestea sunt motivele pentru care noi dorim alipirea noastră la partidul dv., iar nu pentru că sunteți actualmente la putere. Totodată noi sperăm că, ca membrii ai a eluiș partid vom putea găsi în dv. și în general în partid mai multa înțelegere și sprijin pentru interesele poporului nostru șvăbesc, pe care îl reprezentăm.

Dr. Mihai Kausch
deputat și președinte al
Partidului german șvăbesc.

Dr. Ștefan Frecot
fost deputat și secretar.

Conferința din Paris

— România și presa străină —

Londra, 13. — „Times” din 12 Ianuarie publică un articol de fond intitulat „Pozițiunea României față de conferința din Paris”, spunând că România a fost, între toate statele succesoare, cea mai rău tratată, îngreunându-i-se situația și datoria de liberațiune, cu toate că cel puțin 20 de ani nu va primi vre-o reparațiune din partea Austriei și Ungariei.

„Times” adaugă că guvernul britanic ar fi gata să renunțe la datoria de liberațiune, tot așa și Franța ar renunța la aceasta datorie. Numai Italia s'ar opune. Ziarul încheie repetând că situația creată României e nedreaptă, mai ales ținând seama de faptul că nu i-s'a acordat la Spa decât 1 la sută din reparațiile ce va plăti Germania.

Paris, 13. — D. Herriot a primit pe ministrul de finanțe al României.

*Cine a îndrăgit străinii,
Mânca-țar inima câinii,
Mânca-țar casa pustia
Și neamul nemernicia! !*

Fiorii de înflăcărare comunicativă străbătura în clipa aceasta toată mulțimea celor câteva sute de români, iar din ochii divini ai aceleia, care evocase durerea și idealul unui neam întreg, cu o privire mândră, cruntă, aspră și necruțătoare, curgeau picături de lacrimi sfinte.

Fata aceasta era Melania Ionescu, fiica notarului comunal din Ciuciu, nepoată directă a fostului prefect român Dumitru Ionescu din fruntea fostului comitat Zarand, rămas o figură de frumoasă amintire, chiar printre străini, din cauza urmelor adânci de solidă și cinstită administrație.

Erau două surori, vestite în tot ținutul Aradului și în societatea intelectualilor români din Budapesta, pentru sentimentele lor alese de românce, pentru prețiosul și inimosul concurs, pe care îl ofereau în toate inițiativele culturale românești, ca și pentru frumusețea lor remarcabilă și impunătoare, ce se distinge prin linii simple, dar fine, alături de tineretea lor, din care izvorau abundent toate resursele de bogăție sufletească pentru tot ce era românesc și în folosul nației.

Cine s'ar fi putut gândi, în seara aceea, că încântătoare fată care declamase Doina lui Eminescu, ea, Melania Ionescu, era urșită ca peste câteva zile să fie legătura de unire a unui cald sentiment de simpatie între-poporul român și arhiducele

Franz Ferdinand, al cărui tragic sfârșit de peste 5 ani trebuia să provoace războiul european și odată cu acesta să deștepte în toate inimile românești, dela Nistru până la Tisa, avântul luptei celei mari pentru realizarea idealului național!

Între-adevăr, la o săptămână după sberbarea din Arad, Melania Ionescu, sub protecția unei sînătoare domiciliată în Arad, sosea la Sinaia împreună cu o mică societate locală, ca să asiste la primirea moștenitorului Tronului austro ungar și a soției sale.

O norocoasă întâmplare a făcut ca Melania Ionescu, găzduită în casa primarului din Sinaia, să fie prezentată chiar de primar întregii familii regale și princiare. Primită în excelente dispozițiuni și în plinul zilei de recepțiune și al festivităților ce aveau loc pe platoul cazarmilor din Sinaia în onoarea iluștrilor oaspeți dela Curtea imperială din Viena, bătrâna Regină Elisabeta, impresionată de înfașșirea deosebit de atrăgătoare a Melaniei, așa de distinsă în portul ei românesc de pădureancă, luând o de mână și privind-o drept în față, de sus și până jos, nu se putu reține și în auzul tuturor celor din jurul ei se adresă frumoasei române:

— „Dacă la voi la sate sunt fete atât de frumoase, ce trebuie să fie la orașe!”

*) Doamna Marilina Bocu, fiica fostului primar G. Manolescu din Sinaia și soția cunoscutului fost director al ziarului Tribuna din Arad, Sever Bocu.

**) Dr. Avramescu, avocat din Maria-Radna, și dr. Alex. Măriaș, avocat din Lipova, actual prim-președinte al Curtii de apel din Timișoara.

Turneul de propagandă națională al „Cântăreii României“ De vorbă cu dl Marcel Botez.

Auzind că în localitate ar fi sosit dl Marcel Botez dirigiorul societății corale „Cântăreii României“ despre care atât presa breină, cât și cea minoritară de peste Carpați a scos cele mai elogioase articole...

Reuniunea femeilor Române gr.-cat. din Arad

Apel

Doamnele române gr. cat. din loc sunt rugate a lua parte la adunarea generală de constituire a „Reuniunii femeilor române gr. cat.“, ce va avea loc Duminecă în 18 Ianuarie a. c. orele 11 în biserica română gr. cat. Oficiul parohial.

Suspendarea procedurii contra partidului Radicii?

BELGRAD, 14. — O ediție specială a ziarului „Hrvat“ aduce știrea senzatională că senatul judiciar din Zagreb ar fi suspendat, ca fiind ilegal, înreaga acțiune contra partidului croat republican și a șefilor săi.

Intrunirea marelui consiliu fascist italian

ROMA, 13. — Marele consiliu fascist s'a întrunit sub președinția tuturor membrilor în afară de ministrul De Stefani, actualmente la Paris.

Delimitarea frontierei cu Cehoslovacia

BUCUREȘTI. — Lucrările comisiei romano-cehoslovace de delimitare a frontierei a fost terminată azi. Comisiunea își va ține ultima ședință în săptămâna viitoare la Cluj prezidată fiind de colonelul italian Bellicelli.

Statul român își achită regulat datoriile externe

Berna, 12. — Presa elvețiană a primit cu satisfacție știrea că România a vărsat la 1 Ianuarie 3.030.000 franci elvețieni în contul datoriei graului.

Democratizarea casei imperiale germane

BERLIN. — Prințesa Ioachim a Prusiei văduva celui mai mic din trei fii a lui Wilhelm II, se mirată săptămâna aceasta la Dessau cu un domn Benert, fost maior. Se știe că prințul Ioachim s'a sinucis.

Imprumutul orașului Timișoara, în America

Primăria orașului Timișoara va contracta în curând un împrumut în America. Jumătate din bani împrumutați va servi la plata unui împrumut contractat de oraș înainte de război, iar cealaltă jumătate va servi la împlinirea și efectuarea mai multor așezăminte de cari orașul este lipsit.

Deschiderea congresului didactic comunist din Moscova

MOSCOVA, 12. — In sala teatrului „Mare“ s'a deschis congresul corpului didactic în prezența a peste două mii cinci sute delegați.

O sinucidere din motive politice

Târgul Mureș, 12. — In localitate s'a lansat știrea senzatională că fruntașul maghiar Haydu Istvan care a decedat acum zece zile, s'ar fi sinucis din cauza răspunderii ce și asumase prin stabilirea fuziunii între partidul comunist.

x Regina sclavă. Seti fiul fara onului iubi d dreptatia nu vrea să mai vază sclavi, pentucui are conflict cu tatăl său, care pentru aceasta îl trimite în Goghin între evrei.

Funcționarii comunali

Ministerul de interne a dat o circulară primărilor comunelor urbane din țară prin care le încunostințează că sporul de 30 la sută acordat cu începere dela 1 Ianuarie a. c. funcționarilor statului, urmează să se acorde și funcționarilor comunali.

Schimbarea mersului trenurilor la Calea Ferată Electrică Arad-Podgoria

Trenurile personale a Căii Ferate Electrice Arad-Podgoria cu începere dela 19 Ianuarie a. c. vor circula în modul următor.

x Regina sclavă. Seti fiul fara onului iubi d dreptatia nu vrea să mai vază sclavi, pentucui are conflict cu tatăl său...

x La Urania în 16, 17 Serată de Comedie.

Ultima oră

Tratative asupra exportului petrolului

BUCUREȘTI, 15 Ianuarie. (Rador.) Dl ministru de finanțe a cerut telegrafic dela Paris un raport detaliat despre exportul petrolului nostru în ultimii ani.

Noul regim al făinei

BUCUREȘTI. — Cu ziua de astăzi a intrat în vigoare în toată țara noul regim al pâinei și făinei.

Procesul comuniștilor

BUCUREȘTI. — Cercetările autorităților în chestiunea comuniștilor deținuți Alexandru Dobrogeanu și Cheriea sunt așa de înaintate, încât s'a fixat și ziua procesului comuniștilor.

Delimitarea frontierei cu Cehoslovacia

BUCUREȘTI. — Lucrările comisiei romano-cehoslovace de delimitare a frontierei a fost terminată azi. Comisiunea își va ține ultima ședință în săptămâna viitoare la Cluj prezidată fiind de colonelul italian Bellicelli.

Dela ultima ședință a Conferinței din Paris

PARIS. — La ultima ședință plenară a conferinței din Paris s'au stabilit pentru România: 1% din reparățiuni, 23% din despăgubirile austro-maghiare în primul an și 20% din a doua rata. Conferința a acordat și 200.000 franci fr. Comisiunei Europene a Dunării.

Statele cu „interese limitate“ n'au participat la încheierea acordului

Paris, 14. — Comitetul de experți a terminat ieri dimineață redactarea raportului definitiv care a fost distribuit după amiază tuturor delegațiilor în scop de a permite prezentanților puterilor cu interese limitate care n'au participat la eliberarea sa de la cunoștință de conținutul lui, înainte de ședința plenară.

Tratativele continuă

Leafield, 14. — Nu s'a putut încă completa tratativele la care aproape se ajunsese în întevederile dintre aliați și reprezentanții americani la conferința din Paris pentru că semnarea să aibă loc astăzi seară. Deci conferința plenară finală nu va avea loc mâine dimineață.

Inchiderea conferinței

Conferința ministrilor de finanțe s'a întrunit în ultima ședință la Quai d'Orsay la ora 9. După ce expuse obiectul acestei întruniri de închidere, d. Clementel propune delibărării Conferinței textul acordului a cărui redactare definitivă fusese terminată în cursul nopții.

Germania respinge pactul comercial cu Franța

Paris, 13 (Rador). — Șeful delegației germane, d. Trendelenburg, a informat pe dl Reynaldi, că delegația germană respinge protocolul francez relativ la un modus-vivendi comercial între ambele țări.

Germania respinge pactul comercial cu Franța

Paris, 13. (Rador). — Comentând respingerea de către Germania a proiectului privitor la un modus-vivendi comercial, toate zările amintesc că din partea franceză s'au făcut toate concesiunile așa că responsabilitatea unei rupturi eventuale cade asupra Germaniei.

conferinței doii Churchil și Clementel au relevat detaliat rezultatele obținute. Ambasadorul american Kellogg crede, ca cele mai importante evenimente ale anului trecut sunt acceptarea planului Dawes, conferința d-la Londra și conferința financiară dela Paris.

Dela comisiunea de reparațiuni

PARIS. — Comisiunea reparațiilor s'a ocupat cu raportul delegației trimisă în statele sucresoare, înaintat în chestiunea bu-nurilor de stat cedat. Lad's'au Gajzago tratează la Paris chestiunile judecătoreii mixte romano maghiare.

O conferință a plenipotențiarilor sovietici

MOSCOVA. — Guvernul Sovietic a convocat la o conferință pe toți ambasadorii săi acreditați pe lângă marile puteri.

Reînceperea tratativelor comerciale franco-germane

PARIS. — Tratativele comerciale franco-germane înmăează. Agenția Havas comunică, că contra propunerile germane nu sunt în-acceptabile. Părțile au hotărât, ca pe tot timpul pertractărilor tariful vamal va rămâne neschimbat.

Rescumpărarea căilor ferate basarabene

Ziarul „Argus“ se crede informat că p'e-carea dlui Luculet la Paris și în legătură cu răscumpărarea căilor ferate din Basarabia. Într'adevăr, acțiunile societății rusești de căi ferate basarabene, după ce au fost cferite în repete rânduri și în condițiuni bune, guvernului român, au fost achiziționate de un grup de capitaliști din occient.

Cronica politică externă

Conferința financiară din Paris

s'a hotărât, Cabinetul britanic să discute în cuând chestiunea în legătură cu relațiile pe care Churchil le a primit dela guvernul francez și pe baza întevederilor avute la Paris.

Cota atribuită Statelor-Unitе

Lafayette, 14. — Prin acordul conferinței financiare primit de guvernul american, Statele-Unitе vor primi 62 milioane mărci aur consecmate pe conul lor de Belgia asupra încasă-lor dela Ruhr. America admisă cu titlul de reparățiuni la despăgubirile materiale, va primi din vărsările germane după planul Dawes 21/4%.

„Le Matin“ spune: „Prescripțiunile planului Dawes sunt în mod scrupulos executate de toți contractanți.“

Beneficiile căilor ferate germane sunt actualmente suficiente pentru posibilitatea emiterii a unui miliard de obligațiuni.

Germania respinge pactul comercial cu Franța

Paris, 13 (Rador). — Șeful delegației germane, d. Trendelenburg, a informat pe dl Reynaldi, că delegația germană respinge protocolul francez relativ la un modus-vivendi comercial între ambele țări.

Germania respinge pactul comercial cu Franța

Paris, 14. (Rador). — Șeful delegației comerciale germane d. Trendelenburg a amăn-at pe azi răspunsul delegației germane privitor la noul propunerii franceze.

Hajdu Istvan n'a murit de moarte naturală?

Versiuni în jurul înțelegerii partidului maghiar cu comuniștii. — Amestecul Budapestei. — Opinia publică maghiară crede că principalul vinovat, dr. Hajdu Istvan, a fost ucis, sau s'a sinucis.

Ziarul „Infrățirea“ din Cluj, are următoarele interesante informațiuni: Partidul maghiar, pentru a scăpa de răspundere, a pus întreaga vină a pactului cu comuniștii în sarcina dlui Hajdu Istvan, runtașul ungur mort de curând. Aceasta titudine a partidului maghiar, nu mai în-ape indoiială, este căt se poate de ridiculă. Și ne cuprinde mirarea în fața încred-ării unor oameni trecuți de vârsta adolescenței de a ne face să credem că la dunairea dela Brașov nu s'a știut de calitatea de propagandist comunist a lui Csrti anos, alintatul ir-idențiștilor unguri. Sigura accepție este dl Hajdu Istvan care — min-unea minuoilor! — a murit toamă în momentul, cel mai binevenit pentru interesele redentiste-comunistului partid maghiar!

Unii cred că acest deținător al secretului referitor la pactul cu comuniștii a fost ucis pentru a nu putea divulga taina compromițătoare a trădării de patrie. După alții — asta o citim în ziarul clujan „Magyar“ — dr. Hajdu temându-se de urmările înțelegerii cu dușmanii declarați și țării s'ar fi sinucis bând veronal.

INFORMAȚIUNI

Interimatul dela județ

In tot timpul lipsei dlui I. C. Georgescu vicejudețul județului, lucrările prefecturii or fi rezolvate de către dl dr. Augustin Azar subprefectul județului.

In chestia emblemei maghiare de pe frontispiciul localului Administrației financiare

In urma deselor atacuri duse prin presă la sfidării publicului românesc local, că și zi, pe frontispiciul localului Administrației financiare se găsește încă emblema statului maghiar, dl dr. Ioan Robu primarul orașului a făcut un raport ministrului de resort intru a se lua măsuri de înlocuirea acestei embleme cu cea a statului românesc.

Despărțământul Arad al „Astrei“

D. Prof. univ. P Grimm delegatul soc. Estenziunea Universitară din Cluj, va ține a „Palatului Cultural“ Duminecă la 18 Ianuarie ora 17 o Conferință despre „Literatura engleză și sufletul poporului englez“. linevoizi va participa. Blete de intrare: 10, și pentru elevi 2 Lei la cassă.

Datoriile Statului

După calculele sumare ce au fost făcute, a ministrul de finanțe, datoriile statului către furnizorii săi, au fost reduse la mai puțin de un miliard. Această datorie rămasă urmează să fie chitată și ea până la 1 Aprilie c., parte în excedentele de încasări, parte din rata venită statului din vânzarea redevenței de petrol. Mai au de primit sume mari uzinele dela Reșița și Astra.

Dela despărțământul Arad al „Astrei“

Convocare. Membrii comitetului Asociațiunii, — toți membrii fondatori și pe viață, — sunt rugați a participa la ședința, ce se va ține în sală bibliotecii Palatului Cultural, Sâmbătă, în 17 Ianuarie, la orele 17. Biroul.

Din județ

Descoperirea a două furturi Jandarmul plutonier Teodor Vasile, anchetând cazul furtului inelului domnișoarei Bernic Ilesna din comuna Vinești — furt amintit la timp de ziarul nostru — a descoperit pe autori în persoanele locuitorilor, Zsigmandi Mozes și Martia Iuliuscu ambii din comuna Vinești.

— Deasemenea furtul dela văduva Matias Bernard din comuna Pecica-maghiară, fiind an-hetat de plutonierul Arnăutu Nicolae, s'a dovedit că autorul lui a fost locuitorul Varga Iosif din aceiași comună.

In noaptea de 11 Ianuarie a. c. indiv. necunoscuti au furat dela locuitor Vitic an Nicolaiș din com. Șimandul de Jos mai multe ucuri casnice în valoare de 3000 lei.

Furt

Furtul de la Sătești. În noaptea de 11 Ianuarie a. c. indiv. necunoscuti au furat dela locuitor Vitic an Nicolaiș din com. Șimandul de Jos mai multe ucuri casnice în valoare de 3000 lei.

Schimbarea mersului trenurilor la Calea Ferată Electrică Arad-Podgoria

Trenurile personale a Căii Ferate Electrice Arad-Podgoria cu începere dela 19 Ianuarie a. c. vor circula în modul următor.

Economice.

Noul regim de export al grâului și făinei

Ministerul de finanțe a făcut cunoscut tuturor Vămilor că a intrat în vigoare jurnalul consiliului de ministri prin care exportul de grâu și făină urmează să fie prohibit la export.

În consecință, potrivit art. 15 din legea vămilor, începând din ziua de 15 crt. nu se va mai putea exporta nici o cantitate de grâu sau făină pentru care nu s'a deus, până în seara de 14 crt., declarația de export.

Un mare târg al Uniunii Orașelor

Acum câteva zile, membrii comisiunii interimare a Capital- în frunte cu d. dr. I. Constinescu și Temistocle Alexandrescu, organizatorul expoziției, comisiunile alcătuite anul trecut în Târgul Moșilor, s'au întrunit pentru alcătuirea programului general al târgului de mostre ce se va ridica pe același teren, însă sub egida Uniunii orașelor din România, al cărui congres se va ține în toamnă în București.

D. dr. I. Constinescu, care se ocupă de aproape de pregătirea târgului de mostre, și-a expus punctul de vedere în sensul că trebuie să se obțină o sintetizare generală a întregii activități desfășurate în toate domeniile, atât de către industrie, comerț, stabilitate de cultură etc., particulare, cât și de către cele de sub directă îngrijire a autorităților comunale.

Modificarea nomenclaturii tarifului vamal

În vederea pregătirii lucrărilor ce sunt necesare pentru alcătuirea viitorului tarif vamal, ministerul de finanțe dorind a cunoaște părerile Comisiei de comerț asupra nomenclaturii actualului tarif, le-a cerut ca, după ce vor consulta și pe comercianți și industriași cei mai de seamă, pe specialități, să-i comunice observațiile ce au de făcut asupra redacțiilor diferitelor articole din tariful vamal, semnalând articolele a căror interpretare a dat naștere la dificultăți, fie din pricina confuziunii textului fie din cauză că anumite mărfuri nu s'au găsit poziționate în nomenclatura actualului tarif. Îndeosebi se mai specifică bine articolele

ce interesează industria noastră actuală în acelea care ar putea să formeze în viitor obiectul unei dezvoltări industriale și mai intense.

Scutirile de vamă pentru obiectele uzate

S'a constatat că la ministerul de finanțe se primesc numeroase cereri de scutire pentru efecte uzate trimise în pa hete poștale de diferite persoane din străinătate rudelor lor din România, cu credința că astfel de lucruri sunt scutite de vamă.

Intrucât art. 10 al. 5 din legea generală a vămilor nu scutește decât numai efectele de strămutare adică efectele și lucrurile pe cari cineva le aduce din străinătate, când se strămută pentru prima oară în țară, ministerul pune în vedere, celor interesați că, efectele și orice alte obiecte ce se primesc din străinătate dela diferite persoane — în cazul când la mijloc nu e o strămutare — nu se scutesc de taxe, chiar dacă sunt uzate, urmând să achite taxele ca și obiectele noi.

—oo—

Devizele și valuta.

Rador, 15 Ianuarie:

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin:	1236250	—	1236250
Amsterdam:	20950	—	20970
New-York:	519	—	5193750
Londra:	2480	—	248650
Paris:	2775	—	2783
Milano:	213750	—	2140
Praga:	1560	—	155750
Budapesta:	7175	—	7175
Belgrad:	—	—	850
București:	266	—	265
Varșovia:	100	—	100
Viena:	7310	—	7310

București Inchiderea: Paris 10.40. Londra 926, Berlin —, New York 193.50 Italia 804, Elveția 37.50, Viena 27.25, Praga 580, Budapesta —

Valute: Napoleon 730, Marca de aur 45.—, levs 134, lira otomană 104, font sterling 910, franc francez 10.70, franc elvețian 37.50, lira italiană 830, dracma 325, dolar 300, dolar 191.—, coroana austriacă 27.—, coroana maghiară 26.50, scot 570. Marea polonă 34 —

Poșta Redacției

Macea. Nu am primit nici un „raport”.

Caut 2 învățăcel pentru prăvălia mea, care mă ocup cu totfelul de mărfuri în englezi și detalii. PETRU BARSAN, Bozovici, jud. Caraș-Severin. (559)

Dactilografă bună, caută post de urgență, sau pe 1 Februarie. A se adresa la administrația acestui ziar, sub „România”. 566

Nr. G. 4361/2—1024.

Publicațiune de licitație

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Buteni, Nr. de mai sus, 1 grajd, 1 capră de fân, 1 capră de tui cuprinse în favorul lui Ioan Bocloc în Almaș pentru suma de Lei 238 capital restant, interese de 5% dela 1 Septembrie 1923, spese stabilite până în prezent în suma de Lei 526 se vor vinde la licitație publică în Almaș în ziua de 22 Ianuarie 1925 la orele 3:30 a. m. (568) Pe Arad, la 10 Ianuarie 1925.

TEODOR RUSU, delegat judecătoresc.

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta).

Casa de Păstrare Civilă din Arad Societate Anonimă.

Bilanț la 31 Decembrie 1924

Activa	Lei		Lei		Passiva	Lei		Lei	
	b	a	b	a		b	a	b	a
Casa, valute străine și devize			12,340.890	06	Capital social			13,251.600	—
Depuneri la alte bănci			5,590.606	43	Fond de rezervă	5,663.023	24		
Cambii	117,533.868	55			Fond pentru descrieri	450.000	—		
Imprumuturi:					Fond de rezervă pentru diferență de curs	79.195	20		
Imprumut comunal	25.094	52			Fond de rezervă pentru scăderea prețului imobilelor	59.864	—		
Imprumut cu acoperire ipot.	3,762.615	08			Fond de rezervă pentru impozite	55.000	—		
Imprumuturi ipotecare	1,063.500	19			Fond de rezervă pentru amortizarea impr. de războiu	520.000	—		
Obligațiune	8.913	—			Fond pe pensiuine	775.658	78	7,602.741	22*
Debitori	1,213.860	41			Premiul de 10% al obligațiune cu premia			33.919	40
Imprumuturi în cont curent	8,395.422	07			Imprumuturi cedate			216.119	91
Imprumuturi pe imprumut de război	530.073	98	132,533.347	80	Obligațiuni în circulație			3,449.970	—
Fondul pentru garantarea scrisur. fonciare			261.925	—	Depuneri spre fructificare:				
Provițiuni de scrisuri fonciare			184.867	—	în libele	104,154.042	15		
Efecte			3,862.331	71	în cont. curent	12,670.593	65	116.824.635	80
Depozit de chereștea țigăria din Elek			1,928.568	74	Creditori			905.789	63
Imoșile:					Cambii reescomptate la Banca Națională			3,995.000	—
Casa institutului, 8 case filialelor, țigăriile pe aburi					Datoria ipotecară pe casă			102.037	26
din Sântana și Elek și 3 Palaturi în Berlin			908.414	—	Cupoane neplătite			444.191	75
Mobilierul centralei și al 20 filialelor			1	—	Dividende neplătite			174.291	50
Interese restante			29,333	40	Impozitul după dobânzile restante			495.530	08
					Chiria anticipată a casei			29.563	30
					Dobânzile anticipate			5,419.916	07
					Soldul profitului:				
					Venit transpus din anul 1923	82.939	02		
					Venit din anul 1924	4,612.040	20	4,694.979	22
			157,640.285	14					

Arad, la 12 Ianuarie 1925.

Ferdinand Weissenburger m. p. director general.

Ioan Gantner, m. p. primcontabil.

Direcțiunea:

Schill, m. p. președinte. Adelmann, m. p. vicepreședinte. Dr. Holló-Holzinger, m. p. Dr. Issekutz, m. p. Mandl, m. p. Natlland, m. p. Angele, m. p. Dr. Buschmann, m. p. Buttinger, m. p. Darányi, m. p. Gantner, m. p. Réthy, m. p. Seidner, m. p. Scherer, m. p. Winkler, m. p.

Bilanțul prezent l-am confrontat cu registrele principale și secundare și l-am aflat în ordine.

Arad, la 13 Ianuarie 1925.

Comitetul de supraveghere:

Iuliu Reinhardt, m. p. Anton Hoffmann m. p. Emil Kosztko, m. p. Adam Minnhic, m. p. Iuliu Szántó, m. p. Iosif Weil m. p.